

HISTORISCHE KRING HUIZEN

Secretariaat: Populierenlaantje 12, 1272 CW Huizen, tel. 51029

Contactadres Redactie Berichtenblad:

Wendy van Noppen, Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel 53783

H U I Z E R K R I N G B E R I C H T E N

5e jaargang nr 1, januari 1984

Aan alle leden:

Het Bestuur van de Historische Kring Huizen wenst iedereen een zeer voorspoedig jaar toe en hoopt dat 1984 veel 'historische' activiteiten te zien zal geven.

Wij willen daarmee in januari beginnen met onze ledenavond op:

donderdag 19 januari 1984 om 20.00 uur in de Groen van Prinsterermavo,
Bovenweg 3.

Thema van de avond: DE GOOISE NATUUR BEWAARD.

De heer Jaspers van het Goois Natuur Reservaat zal met behulp van dia's en een film een beeld geven van de historie van het Gooi en het Goois Natuur Reservaat en een indruk geven van het vele werk dat nodig is om e.e.a. in een verantwoorde staat te houden. Er zal ruime gelegenheid zijn om vragen te stellen.

Zoals gebruikelijk is deze avond gratis toegankelijk voor leden; niet-leden f 2,50.

Noteert u ook vast de data voor de volgende avonden? Op 20 maart wordt de jaarvergadering van de Historische Kring Huizen gehouden in de Boerderij en op 17 mei zal een avond plaatsvinden over "Oude huizen en boerderijen in Huizen". Nadere mededelingen volgen in ons Berichtenblad.

Zoals in het vorige Berichtenblad al meegedeeld, vindt u bij dit Berichtenblad een acceptgirokaart gevoegd voor de contributie-betaling voor 1984. Zoudt u van deze kaart gebruik willen maken om uw contributie te voldoen?

N.B.: u krijgt geen apart lidmaatschapskaartje meer als toegangsbewijs voor de ledenavonden. In plaats daarvan geldt het tegenstrookje van de acceptgiro als lidmaatschapsbewijs als u de contributie betaald hebt.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking om het onze penningmeester zo iets gemakkelijker te maken!

Zoals beloofd in het vorige Berichtenblad, vindt u hieronder het verhaal van de heer L. Westland over de Huizer kaaskruiers (gehouden op onze ledenavond van 21 september 1983).

"Anno 1923 (toen was ik 12 jaar) was de naam "Kruier" of kaasventer al lang een begrip in Huizen. Ik weet nog, dat er een man was, die met de kruiwagen op maandag naar Amsterdam ging en op dezelfde manier op zaterdag terugkwam. Er zijn ook tijden geweest dat er venters of kruiers met een botter vanuit Huizen naar Amsterdam voeren en daar dan ook op woonden. Ook waren er wel die met een botter naar 's Hertogenbosch voeren en op de botter woonden, maar die ventten alleen met gezouten haring. Zij reisden dan verder met de trein en bleven meestal 2 weken weg.

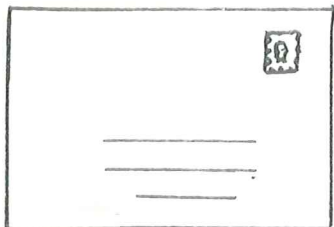
Over de ondernemingen van de zgn. Duitse kruiers valt het volgende te vertellen. In de eerste tijd zijn Ruth Visser en Evert Wiesenekker de echte voorlopers. Zij werden rond 1850-1860 geboren en waren ongeveer 1890 al met de Echte Boerenkaas in Hamburg, als zijnde een groot handelscentrum. In de zomer waren ze op de eilanden voor de Duitse kust, die stuk voor stuk grote badplaatsen waren, en zij wisten toen al de onovertrefbare Hollandse boerenkaas goed aan de man te brengen.

Andere ondernemende mensen bezochten de vakantie-oorden aan de Moezel en de Rijn met hun waren. De treinverbindingen waren rond 1900 al veel beter dan bij ons in Nederland, zodat de bevoorrading geen probleem was. De mensen die dergelijke reizen ondernamen moesten vanwege de grote afstanden meestal vier weken wegblijven.

Weer anderen reisden met paard en huifkar en maakten tochten tot Bremen, Hannover, Minden, Münster, Osnabrück, Duisburg, Düsseldorf en Keulen. Met de huifkar ventten zij van stad tot stad, waar zij hun voorraden met de trein naar toe hadden gestuurd. De huifkar en de paarden stalden zij in de stalhouderij, als ze weer naar huis wilden, wat soms pas na 6 tot 8 weken was. Zij verdienden vaak zó goed, dat zij brood op de plank hadden voor de winter, want dan waren ze thuis!

Dan komt de oorlog 1914-1918 en daarna de ontwaarding van de Duitse mark tot 0. Dat heeft veel schade gebracht, want daarvoor had men evenveel vertrouwen in de mark als tegenwoordig in de dollar. Pas omstreeks 1922-1923 begonnen er weer wat mogelijkheden te komen, maar nu anders, want de vrachtfiets was een goed vervoermiddel geworden. Dit duurde tot de vrachtauto zich aandiende, ongeveer 1930. Toen waren er zeker 100 mensen in Huizen, die met de kaashandel in Duitsland een goed belegde boterham verdienden. Velen van hen kochten toen ook al hun kaas in bij de groothandel van de firma Gebr. Schaap aan de Ceintuurbaan. Ook was er toen al fabrieksmatig gemaakte kaas, voornamelijk uit de noordelijke provincies. In die tijd reisde men ook wel naar België (Antwerpen en Brussel), de één om haring te verkopen, de ander met kaas. In Antwerpen richtten de Gebr. van Amstel een Groothandel in Kaas op, waaraan zij veel jaren een goed draaiende zaak hadden.

Wanneer in 1933 Hitler aan de macht komt, geldt de stelling "Wir kaufen nur Deutsche Ware" en kunnen de kaasventers uit Huizen hun marken niet meer meenemen naar Nederland. Toen is de kleinhandel op Duitsland ook totaal opgedroogd. Alleen een grote exporteur als Schaap is hierdoor niet geschaad. Als gevolg van het verlies van de Duitse afzetgebieden ontstond er een intensievere verkoop van kaas in Noord-Brabant en Limburg (en zijn zelfs daarom hele gezinnen naar Limburg getrokken). Tijdens de crisis die in 1932 begon kwamen er veel werklozen, van wie sommigen, waaronder ikzelf, probeerden met kaasventen in Noord-Brabant en Limburg een bestaan op te bouwen. Ik deed dit samen met mijn broers en uiteindelijk is daaruit, na toch wel grote inspanning en veel moeilijkheden, ons bedrijf gegroeid tot wat het heden is."

't Darp, 10 April 1923

Waarde nicht,

Jannetjen, kijnd, lieve hart, wat vijn ik dat nou snobbig vur je. Daerom schrijf ik je mar gauw een briefie vur dat je klaerighait maken om naer darp te kommen. Je houwen et nijt vur meugelijk mar we hemmen de schoônmaak d'r opzitten. Wat vijn ik dat nou sneu, mar we hemmen as gekken êwerkt om deur de schoônmaak heêne te kommen.

As Oôme Lammert en ik nou eweten hadden dat je een paar dagen wouwen kommen dan hadden we een bietjen kassian êdaen. Mar Lammert zat me mar op te heuen en 'sawus was ik meu van akelighait. De are dag ter mar weer vroeg uit en dan mar giepsen. In et lest van de week zat je mot je beênen omhoôg, dat kan je wel begripen. An de aare kangt mot ik toôgeven dat talmen ôk gien zin het want je hemmen et toch in je hoofd. Of et zoôn zeutjen bij me was? Nejen kijnd, dat nou ôk weer nijt, mar teugen et vurjaar wurd alles zoô zoôr. Deur de schoônmaak kom je weerries in hoekies en gaatjies en komt alles weerries van z'n plak of.

En wees nou eerlijk, Jannetjen, zukke dingen binnen echt noôdig. Ik veûlde m'n aigen knap de leste tijd en daerbij komt dat oôme me aipmar zat op te heuen. 't Leek wel of tie achteran êzeten wier, zoô onrustig as dee man was! Mar, en dat mot ik ôk zeggen, eerlijkheidshalve, hij het me goôd êhulpen en hij leup et vuur uit z'n sloffen uit. Nou zal je ôk wel weten dat et altijd een doônerige man êweest het waar gien rust in zit. Weet je wat z'n stelregel is? "'t Wijs je loôpen verschimmelt je gat nijt". Eên mins het daer nijt vuul teugen in te brengen en je kunnen rustig wat an em overlaeten, want wat deur z'n hangden êgaen is, is zoô schoôn as silver. Of ik et zelf êdaen het, za'k mar zeggen.

Nou vijnden Oôme Lammert en ik et zoô snobbig vur je dat je vur niks kommen. An de aare kangt komt jouw ôk wel een bietjen rust too, want je zallen daer in Ermelo ôk nijt op je kongt êzeten hemmen. As 'k dat zoô verneem uit je brief zal je of en too ôk wel uittetuuld wezen. Och'eere maid, wat bin je daer allemol nijt teugen êkommen. Zoôn zeutjen! 'k Zeg teugen Oôme, ze is vur de duvel nijt bange want mijn zouwen ze mot gien stok die zolder oppekregen hemmen. Parte minsen laeten de boel mar vertestoôweren

en een aar mot et zeutjen mar weer opknappen. 't Het ons trouwes wêl goôd êdaen om te vernemen dat die man, die meneer van Lokeren, goôd vur je is. Mar je motten em nijt uitlokken, Jannetjen, daer hem je niks an. Doô je werk goôd, want daer wur je vur betaald en hou je vèder op êen ofstangt. Gelukkig hem je em nijt in z'n wange êniept want dat zou te veer gaen. Bedenk wel, dat, as tie man je een pluimpie geeft, dat nog niks wul zeggen. Daerom, ôk names Oôme zeg ik, Jannetjen, hou je gedeist. We binnen ôk blij dat je de schoônighait van darp mieëneumen hemmen naer Ermelo. Ze kunnen d'r nog wat van leren, zè'k.

Dus, kijnd, je motten mar zien of je toch nog een daggie kommen, mar vur de schoônmaak hoeft et nijt meer. We hoopen mar dat je nijt an de kurf êsteuten binnen want dat het heêl nijt noôdig. Kijk nenne, de vurrige keer kon ik nijt henneweg of denneweg, too laggen de zaken aarst. Ik kan et nijt ofwonderen dat et zoô goôd ovveleupen is en datte we je nijt noôdig êhad hemmen. Hoo dat in de toekomst wezen zal daer hem ik je ongerlest al over êschreven.

Kwam maid, ik gae een happien eten klaermaken vur Oôme en mijn want die man zal wel klappen van de honger. Ik denk dat ik mar een bietjen dikke rijst klaermaak mot botter en bruine suiker, daer is tie man gek op. En dan nog een gebakken vissie d'r bij, mins, je zouwen je vingers ter bij opeten.

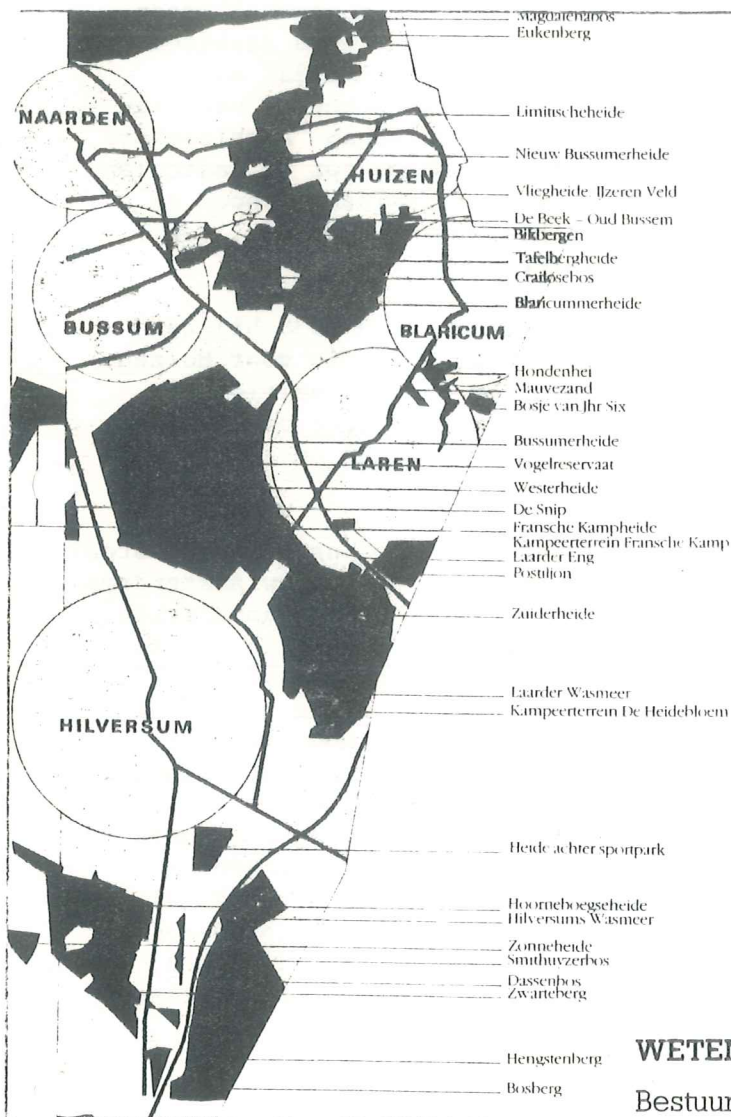
Jannetjen, kijnd, je zienen mar wat je doônen de dartiende. In alle gevallen bin je welkom mar et hoofd nijt. Kijk veder goôd uit en doô gien dingen dee ik ôk nijt zou doôn. De groeten van Oôme Lammert en van mijn as van ous eên poes.

Je meutjen Aartjen.

Stichting Gooisch Natuurreservaat

1932 - 1982

WAAR LIGT HET G.N.R.?

In het hart van het Gooi en écht niet daarbuiten. Het zijn niet de bossen van de Lage Vuursche en het heeft ook niets te maken met het Naarder meer, zoals velen vaak denken.

BLARICUM-BUSSUM-HILVERSUM-HUIZEN-LAREN en NAARDEN, 6 noordhollandse gemeenten waarin het reservaat moet worden gezocht.

Het is moeilijk in een paar woorden te zeggen waar precies de beschermde gebieden liggen. De tientallen kleine en een vijftiental grotere komen verspreid voor tussen het Gooimeer en de Hollandse Rading op de grens van Noord Holland en Utrecht.

Het kaartje maakt het allemaal wat duidelijker.

Lastig voor de natuur-beheerder is het als iemand uit Laren praat over **zijn** Zuiderheide en de Hilversummer het zelfde doet. Ze bedoelen immers beiden de heide ten zuiden van hun woonplaats.

Maar de eerste heeft het over de heide bij het St. Jans Kerkhof en de tweede over de Hoorneboegsehei vlak bij Loosdrecht.

De verwarring doet er eigenlijk niet toe.

De heide is er nog en bovendien: bossen, zand-verstuivingen, heideplassen en akkers.

WAAR vind je nog zo'n landschap?

50 JAAR G.N.R - GRAAG GEDAAN!

Mooi . . . dat het er (nog) is

WETENSWAARDIGHEDEN in het kort OVER HET G.N.R.

Bestuur en secretariaat:

Provinciale Griffie, Postbus 123, 2000 MD Haarlem.

Rentmeester en administratie:

Hilversum, Koninginneweg 7, Postcode 1217 KN, Tel. 035-14598.

Terreinen: 1960 ha. waarvan ongeveer 1000 ha. heide.

Kampeerterreinen: Franse Kamp Bussum en Heidebloem Laren. Beide voor tenthuisjes, caravans en tenten. Ook groepen.

Dagcampings: Elf stuks, verspreid liggend aan de randen van diverse natuurgebieden. Alleen voor de recreatie.

Ruitersport: Ruitervergunningen verkrijgbaar op het kantoor. Zonder ruiterbewijs is rijden in het reservaat niet toegestaan.

Wandelen: Zeven natuurwandelpaden en twee archeologische routes staan in het terrein aangegeven en worden beschreven in een wandelrouteboekje.

Fietsen: De fietspaden, aangelegd en onderhouden door de rijwielpaden vereniging Gooi- en Eemland zijn vrij voor fietsers, niet voor brommers.

Voorlichting: Excursies en dia-avonden worden door het G.N.R. verzorgd. Elke basisschool kan deelnemen aan een educatief jaar-programma. Excursies naar afgesloten gebieden worden georganiseerd. Informatie en informatiebladen verkrijgbaar op het kantoor van het G.N.R. Koninginneweg 7, Hilversum.

HET NIET GEBOUWDE GEMEENTEHUIS

In het goede Amsterdam waren in het voorjaar van 1983 twee tentoonstellingen die beide betrekking hadden op het zogenaamde nieuwe bouwen. In de architectuur na de Eerste Wereldoorlog onderscheidt men de Amsterdamse "Groep 32" en de groep "de 8", beide als tegenhangers van de bezadigde architecten verenigd in de Bond van Nederlandse Architecten B.N.A. en het Genootschap "Architectura et Amicitia". Vooral architecten verenigd in "de 8" behoorden tot de radicalen. In hun beginselprogramma van 1927 stond: "Het is niet uitgesloten schoon te bouwen, maar het ware beter voorshands leelijk te bouwen en doelmatig, dan paradearchitectuur op te trekken voor slechts plattegronden."

Eén hunner was de toen nog jonge architect Arthur Staal die in 1938 bijgaand ontwerp inzond, samen met S. van Woerden, voor een nieuw raadhuis voor Huizen. Dit ontwerp was naar de mening van andere leden van "de 8" te traditioneel en te symmetrisch, hetgeen leidde tot een breuk in de groep. Mede om deze reden is het hierbij afgebeelde voor-aanzicht belangrijk genoeg om aan de vergetelheid te worden ontrukkt.

Het ontwerp vertoont overigens onmiskenbare gelijkenis met het door Arthur Staal en zijn vader, J.F. Staal, in 1937 ingezonden ontwerp voor een nieuw Amsterdams stadhuis op het Frederiksplein. Beide ontwerpen hebben, bij wijze van spreken, dezelfde "familietrekken". Een representatieve middenbouw en links en rechts gebouwtjes voor afdelingen waar veel publiek komt. Met het ontwerp voor het Amsterdamse stadhuis wisten de heren Staal zich te plaatsen bij de vier beste ontwerpen, die toegelaten werden tot een besloten prijsvraag. Door de kort nadien uitbrekende wereldoorlog is van deze prijsvraag niets terecht gekomen.

Tijdens de beoordeling van de prijsvraagplannen voor Amsterdam, waarbij ondergetekende tegenwoordig was, ontlokte het ontwerp van de heren Staal één der juryleden de opmerking: "Lichtzinnig aristocratisch, net als de heren Staal zelf!" En zo was dat. Misschien ook wel de reden waarom het fraaie ontwerp voor Huizen niet is geaccepteerd. Onbewust voelde men het lichtzinnige aan, en het Huizen anno 1938 was zeker niet lichtzinnig, laat staan aristocratisch.

Huizen, 22 november 1983

M. Heijder

RAADHUIS TE HUIZEN.

WERKGROEP FLORA EN FAUNA

De vorig najaar begonnen serie wandelingen op de woensdagochtend worden voortgezet - echter op de tweede woensdag van de maand en iets later: om half 10.

Woensdag 8 februari 1984 - 9.30 uur Vertrekpunt: de dagcamping aan de Crailoseweg bij de Trappenberg.

Woensdag 14 maart 1984 - 9.30 uur Vertrekpunt: de dagcamping Schapenweide aan de Langerhuizenweg.

Iedereen is welkom; er wordt 1 à 1½ uur gewandeld.

